

Изази три
пут у месецу
на 1½ табаку
Преплата се
шаље напред
уредништву.

Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЈА.

Издаје и уређује РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА Никола Поповић.

САДРЖАЈ: Слово. — Казивање историја хришћанске цркве. — Морална поука о крађи. — Још једна реч о стању нашега свештенства. — Огласи.

С Л О В О

ГОВОРЕНО ЊЕГОВИМ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВОМ, Г. МИТРОПОЛИТОМ

МИХАИЛОМ

НА ГОДИШЊЕМ ПАРАСТОСУ

КЊАЗА МИХАИЛА ОБРЕНОВИЋА Ш.

(21. Маја 1869 год.)

Со сватими упокой, Христѣ,
дѣшѣ раба твоегш.

У старо доба беше један цар израиљски, по имену Јосија, одвећ побожан, брижљив и добротворан — отац својега народа. Он је често у милостивљавао Бога спрам народа свога, који бејаше развращен и окужен безбожношћу и неваљалством. Али дође време, када и овај праведан и веран Богу цар немогаше да одврати гњев божји од народа за безакоња његова, него паде гњев божји на народ тај који изгуби оца и добротвора, па тиме би обавешћен да одустане од зла и развратна пута, а да пође путем добра, поштења, побожности и слоге.

Ние ми бл. хр. постигао гњев божји и наш српски народ, кад му се насилно оте и одузе отац и добротвор,

За све српске
крајеве стаје
на годину
60 гр. или
6 фор. на по
године 30 гр.
3 фор. или
на три мес.
15 гр или
1. фор. и 50
новчића.

који је својски радио о срећи и напредку Србије? И ах! одузе се и уграби у цвету својих зрелих година, своје најбоље снаге коју беше посветио своме народу!

Није умео да цени важност и значај свога доброга и побожнога цара онај стари израиљски народ док цар беше жив међу њима, а кад он умре, онда заплака и старо и младо, онда закука сва земља његова.

Но доцкан плаче народ, позно кука земља израиљска, с којом у дружено вапију, јадикују, плачу и пророци божији, јер они оплакују позно жалење народно.

А шта да рекнемо теби српски народе, који си заједно с нама пролио толике сузе за незаборављеним књазом Михаилом? Да ли да оплакујемо велики губитак, или да оплакујемо своју немарност, своју злу судбу, коју платисмо тако скупом жртвом — смрћу књазу Михаилу?

Изненадним громовитим гласом, да је књаз Михаил — глава народа у топчидерском кошутњаку убијен, ми бејасмо тада као онај који са обале валовите реке гледа како мутна вода носи сво његово благо, а он изненађен, упропаћен, ожалашћен без сваке могућности да поврати своје благо, горко оплакује свој велики губитак. . . .

Прекрати се живот ономе, који је својом бригом подигао и оснажио народ свој, који је покретао силе народне на озбиљни рад, који је пронео по свету громке звукове славе српске.

Књаз Михаил беше радост и надање, беше утеха и љубав, беше понос и дика народу, беше бранитељ, чувар права народских, па с њиме — какви беху светли изгледи за напредак, славу и поштовање народно?

Но где, изненадна и грозна смрт књазу Михаилу, у часу све измени, мрачна и тешка осећања обузеше срце, црне мисли морише душу нашу када видесмо да је књаз Михаил већ у гробу.

Горко је плакао народ наш свуда и на све стране; већ пролази година како нема међу живима на земљи књаза Михаила, али је... ето жалост за њим још силна и не ослабна, још горка туга притиска и стеже срце и груди наше при спомену имена његова!

Но нека је благословен Господ Бог наш, који неостави народ наш у тој тешкој жалости, који недопусти да га савладају мрачне силе безбожних злотвора његових. — Јер, ма да беше тада настало врло тешко и опасно време за судбу земље наше, која се изложи страшном кушању; ма да грозна и громовна туга хтеде да свом тежином падне на драгу нам Србију и да у корен сатре сву њену напредну и производну снагу, но Господ се смилова на невин народ, који не учествоваше у тешком греху, него је љубећи истину, врлину, велегласно дозивао себи у помоћ и божију и људску правду, да она стане на пут злу да сачува од несреће, од пропасти земљу и народ српски. И нека је хвала оцу небеском, који умудри, сложи и утврди народ српски, да једно-гласно призна оно, што изискује велика љубав и оданост према врлом покојнику; да скупи и чврсто стоји уз Милана Обреновића IV., те тиме предупреди и стане на пут нередима и мутњама оних непријатеља, *који немогу да гледају напредовање ове земље и народа, или који хоће да народ служи њиховим себичким намерама и користима.*

Вршећи последњу дужност према незаборављеном књазу Михаилу — у молитвама за душу његову, време је благочестиви народе српски престати од јадиковања, плача и туге; јер наша света вера улива нам хришћанску наду — на други бољи вечан живот, где нема неправде људске, где је вечно блаженство; — време је престати од скорби, јер је премудри промисао божији одклонио громове од Србије у часу највеће њене опасности. Па ослобођени од притиска тешке туге и жалости, сачувани од нереди и злотвора, по-

мажимо и утврђујемо престо младога књаза нашег Милана разумом и слогом, те да може он залечити све оне тешке ране које нам зададе изненадна смрт књаза Михаила.

При гробу драгог нам покојника, поучимо се сви бл. хр. стари и млади, грађани и војници, свештеници и мирјани, — поучимо се самопрегоревању, поштенom и усрдном вршењу дужности свога звања, своје службе, свога позива, тврдо верујући, да ће страх божји и вера коју негујемо у својој души, у своме хришћанском срцу, да ће родољубивост и честитост сачувати нас у будуће од потреса, од несреће, коју нам хтеде учинити безбожничка, неверничка, демонска рука, но од које сачува нас рука божја.

А ти, о преблаги Господи Боже, прими душу вернога ти књаза Михаила у своје блажено — небеско царство, утеши и укрепи, чувај и брани народ српски и књаза његовог Милана, даруј и народу и књазу српском огњени дух ревности, мужества и крепости да одржи победу над злом, и над безбожним превратним тежњама, па као чадолубиви отац, научи све нас, Господи, да верно вршимо твоју свету вољу за сво време нашега живота на земљи, ради славе твога пресветога имена, а ради среће и спасења нашега Амин.

Историја хришћанске цркве.

(Наставак.)

IV.

Обраћање Савла.

Діејан. Апост. гл. IX.

Међутим у Јерусалиму се продужавало најсилније гоњење против верујућих. Најживље је у томе делао млади Савле. Он припадаше секти фарисејској, која је највише мрзила науку христову, сматрајући Христа за разоритеља

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

закона Моисеовог. Савле је био протодушно убеђен, да је дужан свима силама радити против имена Исуса Назореја. Имајући ум бистар, непоколебљиву силу воље, дух ватрен и одважан, он све ове дарове употребљаваше против науке христове, и беше један од главних гонилаца христове цркве. Он је улазио у домове, ватао верујуће, предавао их суду, затварао у тамнице, мучио их колико је могао. Он их је приморавао да руже име Христово, — то свето име, које је наскоро постало његово једино надање. Кад су убијали верујуће, и он је давао на то глас свој.

Незадовољавајући се гоњењем верујућих у Јерусалиму, Савле измоли од првосвештеника писмо на синагоге у Дамаску и Сирији, да би и тамо имао право хватати верујуће и доводити их у Јерусалим. Он је знао утврдо, да су верујући, разишавши се по разним варошима, свуда распроширили науку христову. Првосвештеник, имајући подпуно поверење у Савлу, даде му писмо на синагоге у Дамаску; и Савле, дишући злобом и мржњом противу последника христових, оправи се на пут. Но он није ни дошао до Дамаска, кад се, по милости божијој, учинила у њему чудна промена.

Савле је био већ близу Дамаска, кад наједанпут, око подне велика светлост с неба осветли њега и оне, што су с њим били, тако, да су сви, обузети страхом, пали на земљу. Затим је глас с неба проговорио — Савле, Савле, зашто ме гониш?

— Ко си ти, Господе? упита упрепашћен Савле.

— Ја сам Исус, кога ти гониш, одговори исти глас.

Савле у страху и дрхтању повиче: — Господе, шта ми заповедаш да чиним?

Устани, одговори Господ; иди у Дамаск, па ће ти се тамо казати, шта ћеш чинити.

Сви сапутници Савлови били су се укочили, незнајући шта се то чини; а он устане али од превелике светлости

остао је без вида, премда су му очи биле отворене; морали су га дакле за руку повести у Дамаск. Он је три дана провео у непрекидној молитви, не окусивши хране.

У Дамаску живљаше човек један, који је веровао у Христа, по имену Ананија. Њему Господ у привиђењу рекне: „иди улицом, која се назива *правом*, и потражи у Јудином дому Гарсианина, по имену Савла. Он сад свршава молитву и види у привиђењу, да ће човек, кога зову Ананиом, положив на њега руку, повратити му вид.

— Господе рекао је Ананија, ја сам од многих слушао, да је човек тај многа зла починио *светима твојима* у Јерусалиму; и сад има он власт од првосвештеника да веже све, који име твоје исповедају.

— Иди, рекне му Господ изнова, јер је човек овај мој избрани сасуд, који ће понети име моје народима и царевима и синовима израиљским. И ја ћу показати њему, колико је он дужан да пострада за име моје.

Тад се Ананија крене и нашав Савла, положи на њега руке и рекне: „brate Савле, Исус, који се јавио теби на путу, послао ме је, да прогледаш и добијеш Духа светог.“

При овим речма, као да опона спаде са очју Савлових он прими крштење и одпочне проповедати у синагогама, да је Исус син божји. Сви се зачуде који су знали, да је он био најжешћи гонилац науке христове. После неког времена, Јудеи, озлојеђени на њега, реше да га убију; но верујући, дознавши ово помогну му да се удали из Дамаска: они га спусте ноћу у котарици из његовог дома. Савле пробави неко време у Арави, и на три године после свога обраћења дошао је у Јерусалим. Он је захтео да се придружи ученицима; но они су се туђили њега, памтећи, како је он гонио цркву Христову. Напослетку, један од ученика, наиме: Варнава, који је давно познавао Савла, јер се с њим заједно учио код Гамалиила приповеди о чудном обраћењу Савловом, и о томе, како је он проповедао у Дама-

ску. Тад су га ученици примили с љубављу. Он је свуда неустрашљиво говорио о Христу и много се препирао са Елино-Евреима. Пољатно је, да су Јудеи омрзли на њега, зато што су у њему изгубили снажног и жестоког сајузника; они су и овде покушали убити га. Но ученици оправе га у Тарс. Сам Господ заповеди Савлу да се удали из Јерусалима; јер му се јавио и казао, да ондашњи становници неће примити његову проповед. „Иди рекне Господ, ја ћу те послати далеко к незнабошцима!

У осталом цркве по целој Јудеи, Галилеи и Самарии бејаху у то време мирне учећи се и ходећи у страху Господњем; и тешећи се Духом светим, умножаваху се.

Од дана када се јави тај чудан појав, Савле се савсвим изменио. Као најревностнији гонилац христове цркве он сад постане најревностнији служитељ њен. Као апостол Павле, а не већ Савел, он је проповедао име божие у удаљенима крајевима; више се трудио него сви други апостоли, више је од свих страдао, и у посланицама од Бога задахнутим, изложио нам је правила хришћанског живота. Апостол Павле представља нам образац тога, што је сваки хришћанин, према својим силама дужан чинити. Познавши Господа Исуса, сазнавши његову вољу, он се сав ода њему; он је одао сво срце, све способности ума, све силе пламтеће своје душе, — време, своје трудове, све је ово Богу посветио. Он већ није принадлежао себи, но Христу који га је искупио и призвао; он му је служио као љубећи син и као веран слуга; не као надничар, који ради хладно и споро, само из страха због казни или за награду. Он је сав свој живот посветио на дело, које му је Бог препоручио. Чувства благодарности и љубави, којима је испуњено његово срце, побуђују у њему тако делање, какво не могу да побуде никакве земаљске цели, никакве личне угодности: јер све земаљско изчезава, но љубав к Богу у души, оснианој благодећу, неслаби, не гаси се, већ све већа

и светлиа бива, осиавајући пут земаљском животу небесном славом и небесном сјајношћу. Није маловажно дело за онога, који искрено служи Богу. Све, што он предузима, предузима с благословом божјим, — и затим ради усрдно, живо, радосно, као за Бога, а не за људе. Апостол Павле предао се сав своме служењу, трпељиво носећи тегобе и гонења и неуморно радећи од све душе. Постарајмо се да изучимо живот овога великог апостола и да се по његовом примеру управљамо; јер ма како да смо ми постављени, опет нам је много, или мало дато; но дужност је свих нас да служимо Богу и ближњему оним средствима, која нам је Господ предао. И ако се ми искрено заузмемо за то дело, то ће нам он, добар Господ наш, благословити свако упињање наше, милостиво ће примити сваки труд наш.

(Наставиће се.)

Морална поука

О крађи.

Крађа је право нарушење јасно исказане божје заповести, противна је и духу хришћанске љубави, врло штетна за друштво па и за самог крадљивца.

Једну између заповеди коју је торжанствено Бог дао људима, ми читамо: *не укради*. Па кад неби имали никаквих других побуђења, да ту заповед испуњавамо, до само то једино што нам је она од Бога творца, промислитеља и спаситеља дата, од кога смо добили све што имамо и чим се наслађавамо и коме смо дужни одавати највећу љубав и најтоплију благодарност, а такође и безусловну послушност у свему — кад неби велимо ништа друго побуђивало нас на испуњавање ове заповеди, до само то једно, па и то би довољно било да ову заповед верно сачувамо и избегнемо све што је противно њеном духу. По овоме допов, пре свега, тешко вређа Бога, који забрањује, да нико несме ни-

чију сопственост присвајати. Но заповест „не укради“ — стои у тесној свези са многим другим суштаственим дужностима нашим, а најтешње је скопчана са оном дужношћу, по којој смо дужни љубити ближњег као самог себе. Хришћанска љубав недозвољава никаквим начином чинити зло ближњем. Шта више савршенство ове љубави захтева, да и својим непријатељима добро чинимо. Та иста љубав налаже нам да се бринемо о имању свог ближњег тако исто, као год што се бринемо и о своме, да га у целини сачувамо. (1 коринћ. 10, 24.) Љубав хришћанска захтева од нас, да смо не само праведни и некористољубиви у одношењу према другима, но да се и жртвујемо за њих. Све ово, што закон љубави захтева, затим спокојство и благостање како појединих лица тако и читавих друштава, допов нарушава својом гнусном крађом, и у таком је случају допов најнемилорднији непријатељ благостања својих ближњих. Што је ближњи стекао с тешком муком борећи се с разним препрекама, то допов краде од њега без муке; што је ближњи сабир'о кроз толико време, — то допов украде за неколико минута. Што ближњег кошта Бог зна колико много дуката, то допов продаје за неколико гроша. Што је ближњи стекао да осигура своју породицу, да помаже сиротињи, да даје у храм божји, то допов све брзо расточи за пића и развратна дела, на вред себи самом. А међу тим породица, коју су они покрали, долази често у највећу сиротињу, и трпи велике муке. Лопов, осем тога што краде имање свога ближњег, још га лишава спокојства и безбедности, узбуђује у њему неповерење према другим људма, рађа у њему сумњу и подозрење према људма невиним и напоследку постаје узрок његовог незадовољства, страха, жалости, болести и многих других беда. Крадљивац наноси штету, не само оном човеку кага је покрао, него и целом друштву. Он руши битне и најглавније основе друштвене: поверење спокојство и безбедност и

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

узбуђује у свима страх и опасност за своју имаовину, па и за сам живот. Где има лопова тамо нико не може бити сигуран од њих, и сви се налазе у већем или мањем страховању. Зато је најглавнија потреба и суштствена дужност сваког друштва, да међу свима својим члановима подхрањује и снажи чувство узајамног уважања према имању ближњег и да строго казни све видове крађе. Често крадљивац, који још није окорео у својој злој навици, извињава себе што га сиротиња бајаги на то гони, или што он има мало а други много, и да он са оно мало што од ближњег украде неће ближњег у пропасти, а овамо ће себи помоћи. Али то по јудском наређењу не бива да је један сиромаша а други богат. Једном Господ даје пет таланата, другоме два а трећем један, свакоме по његовој способности. (Мат. 25, 15.) Зар по његовим премудрим циљима не постаје један сиромаша, а други богат, зар он једног непонижава а другог не подиже. Дакле у неједнакости богатства треба свакад имати на уму да је то распоређење свевишњег промислитеља, па зато се и треба покорити вољи његовој која и у овом другом дијелу по премудрим и благим, премда и не свагда појатним за нас плановима. У тебе је мало? Благодарни и за мало, јер је и оно дар божији. Богатство налаже на човека многе и тешке дужности, захтева од њега да је особито смотрен и благоразуман при употребљавању имања, и често подвргава богаташа строгој одговорности. Кома је много дано, од тога ће се много и искати: то је — закон правде божије. Може бити, Господ те је по својој благи и провиђењу учинио сиромашом зато, да би се ти при мањем имању сачувао од многих грехова, којима би се могло подврћи при већим средствима и удобностима у животу. Зато дакле умеј с малим располагати као што ваља па нећеш, пожељети већег, по речма апостолским: Имате ли пиће и одјелне, сими доколник будемиз (I. Тим. 6, 8.) У сваком случају и закон божији и закон савести и здрави

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

разум убеђују хришћанина, да је боље много боље трпјати сиромаштво, чувајући своју хришћанску част, него ли живити у задовољству са грабљењем туђег и ања.

Будимо разборити кад претресамо р споређења Божијег промисла. Господ подашно и премудро даје своје дарове тако, да ко нема једног добра, тај је зато награђен другим благом и нема у свету човека о коме би се могло рећи: он је лишен свију дарова Божијих. У твог суседа догађа се на прилику да нужне хране и неопходне одеће нема; но може бити, Господ га је зато наградио добром женом, која је драгоценија од драгог камена и истиног богатства, или има имања има неверну и злу жену, која гони мир из његовог срца и весеље са његовог лица. Премудри Соломон није у залуд рекао: да је л'чше оучређење ш зелїи с' љубовїю и благодатїю, нежели представљенїе телцекз со краждоу (Пртч. 15, 17.) Ти кубуриш са свакидашњом храном; али се зато наслађаваш добрим здрављем; а погледај оног богаташа како страда од разних и тешких болести? Зар ћеш позавидити? Веруј сво своје злато он би с радошћу дао за твоје здравље. Ти се и у сиромаштву можеш тешити тиме, што ћеш и последњи залогат поделити са својом децом, која својим прекрасним својствама испуњавају твоје срце највећим радостима и добрим надама на будућност; а где, њему је и при богатству несносна самоћа, јер је скоро изгубио своју жену и јединца сина, мучи га мисао, што ће после његове смрти припасти другима његово богатство. Други је опет тако несрећан, да мора гледати како му деца живе раскошно и распусно, расипајући имање, које је он с тешком муком сабрао. Таким начином свакоме даје се да носи свој крст од Бога. Иже нешставитз клзз искъситиса паче, еже мбжете, но сотворитз со искъшенїемз и избитїе ако возмоци намз понести (I. Кор. 10, 13.) А сиромаштво још неспада у број највећих несрећа у овом животу.

итвавају итнд нвотот ум еи адвае , јансон ат нїој ндџе

И зар није могуће друкче обогатити се, но само крађом, преваром, лажом и разним лукавщинама, које су скопчане са вредом за ближњег? Лопов је увек сирома, а зашто? Зато, што с неправдом стечено имање, немајући на себи благослова божијег, брзо нестаје; лако долази, па лако и одлази, још шта више однесе са собом и оно што је с муком стечено. Хиљадама искуства доказано је: да све оно „што је ђаво донео ђаво је и однео.“ Бог је дао човеку снагу да ради и штедром га је руком обасуо многим благама у природи која он може са сопственим радом уживати. Потоме сваки је дужан, да набавља себи што му је потребно за живот законитим средствима, да се сваки у савршава у својим силама и да се усрдно труди и добро влада. Свачије поштење, искуство, и трудољубије оцењују људи и невидљиво сам Бог награђује. И блудни син, расточив имање, које му је отац дао, радије је пристао да једе ону храну, коју су свиње јеле, него да крађом набавља себи храну. (Лук. 15, 13 — 16.) Његов пример свакога нек опамети који је несрећом пао у сиротињу. Ко се решава на крађу због сиромаштва, тај треба добро да се размисли да ли његова сиротиња произлази од њега самог, т. је. од тога баш што краде? Представљајући себи да је крађа боље, лакше и брже средство, да се на туђ рачун обогати, он неће да поштеним трудом набавља себи храну, него се предаје лењости, која је мати крађе. Но нека се он мане крађе и нек се усрдно лати посла, па ће се тада уверити да са благословом божијим неће никад у крајње сиромаштво пасти. Особито у садање време кад се плаћа скупо, и човек трудољубив може хранити и себе и своју породицу, па још шта више моћи ће оставити што-год и за црне дане у животу. При том кад с поштеним трудом зарађује себи препитање, њега ће сви уважавати и пазити; његов ће рад и услуге и богаташи ценити; његова домаћица и људи, који га познају, свагда ће му готови бити указати

и поверење и помоћ у случају нужде. А лопова не само што казне грађански закони, но и суседи гледају на њега с презрењем као на човека, који је без савести, који је опасан, кога нико не трпи у друштву, према коме и жена и деца немају љубави ни у важења. Па и какоће љубити човека, кога сви презиру? Како ће љубити добра жена мужа, кад га никако не може да одврати од гнусне страсти, и која за све своје добре савете бива псована и бијена? Могу ли деца подхрањивати у свом срцу уважење према оцу, кад их сви укоравају говорећи: *Твој је отац крадљивац*?!? Ето зашто нико од родбине нежали лопова, кад га достојна каштига постигне, док други напротив с радощу говоре: *Шта је тражио, то је и нашао.*“ *Им.* „Како је радио, онако и пролази.

Таквим начином лопов шкодећи ближњима у исто време наноси велики вред и самоме себи. „Онај, који краде, пре свега самог себе краде,“ казано је у једној доброј књизи, (католич. поуч. у кијево — софиск. сабору издање 2 у Кијеву 1855 стр. 295.) „Јер губи своју савест, подављује у себи чувство правде и човекољубља, те тако постаје неспособан за све, што је добро.“ Крадљивац дакле краде сопствено спокојство. Унутрашњи мир јесте награда добродјетели а особито добродјетели човекољубља, за коју лопов нинајмање незна. Он само зна да га свуда прати неповерење, мржња и презрење од ближњих. Њега често и у сну и на јави трза успомена на злочинства, која је почињо и на невоље у које су пале жртве његовог злочинства. Ум његов једнако се занима само са састављањем разних планова, како ће нове преступе чинити, и своје гнусне страсти задовољавати. Неиспуне ли се планови, лопов је онда немиран, жалостан и криво му је на све, па и на самог себе; хрђав успех не само да га не смирава него још више распаљује у њему вољу да шкоди ближњем. У часовима туге, добри хришћанин прибегава молитви и у њој налази

успокојења но тај мир за крадљивца није. Он се тешко кад моли! Када побожност привлачи праве (истините) хришћане у храм, тада лопов обија њихове куће и краде. И као зачудо, чим је већа свечаност у цркви то мрачниом она бива за лопова. Ко је имао прилике слушати, кад се приповеда о крађи и злочинствима, која су се догађала у време свадбе, вашара или других каквих свечаних дана? И само унутрашње стање лопова бива врло неспокојно. Сонз сладокз работакџемџ. — (Еклес 5, 11.) говори премудри о ономе, који поштено ради. Но лопову његов занат недопушта да може спавати. Кад наступи ноћ он одлази на посао. Ни олуја, ни киша, ни мраз — ништа га не може задржати код куће, напротив он баш тада и показује своју луду дрзкост и као грабљиви звер напада на слабије — незаштитне. Но где, он чу гди пси залајаше, ветар дуну, лишће зашуста и помислив да га терају, бежи да се сатре, без да га ко гони! Још колико муке мора да поднесе, тражећи где би безопасније сакрио украдене ствари! У опште тешко је и представити себи да се лопов може спокојно наслађавати плодовима своје крађе. Он зна, да имање, које је он отео, принадежи њему дотле, докле га власт неувати, а зато време једнако мора стрепити од мисли, да ће га власт кад-тад уватити и по закону срамној казни подврћи.

Други постаје лопов једино из злобе, да се освети свом непријатељу и извињава се говорећи: „Ја нећу да будем лопов; моја је циљ — да се осветим за увреду; па кад то учиним, онда ћу престати красти. Но хрђаве намере не могу се извинити. Нека он украде макар само једанпут, но ово је опет преступљење и пред Богом и пред људма; јер га крађа лишава доброг имена, а то је велики губитак који се ничим не да накнадити. *Боле је име добро, него богатство много*, вели премудри. Притом свагда мо-

рамо памтити, да је први корак пороку врло важан. Ко је једанпут пошао тим путем тај се невраћа лако натраг; јер га та његова гнусна страст тера да све даље тим путем иде. Ко је се од ажио на крају само ради тога, да се ма ком свом непријатељу освети, тај се неће само с тим задовољити; он ће скоро зажелити да се и другима људма свети. Нађе се људи, који му у краји радо помажу и саветима и самим делом. Он неприметно ступа у друштво допова, који некрад, из освете, као он, него из хрђаве навике. Те тако и он постаје прави допов, који краде све, што може. Мало по мало крађа му се чини, да није баш тако шткодљива, као што му је се пре представљала, затим му постаје обична, и напоследку пређе у страст. Та пак страст, стоји у свези са другим страстима: лењошћу, пијанством и развратом, које рађа и храни крађа. Тако и сваки хрђав човек не постаје од једанпут такав но постепено.

Пример Јуде предатеља јасно показује, како страст за непоштеном тековином мало по мало доводи човека до највећих преступа. Зато је тај несрећник у избраном лику апостола и показао се тако безбожан, што је дрзнуо издати Господа за ништавну цену, 30 сребрника ¹⁾ одкуда се је у њему јавила страст користољубља, када је он био ученик божанственог Спаситеља који није имао гди главе склонити, и који се је највише старао да своје ученике од ове страсти сачува и кад их је на проповед слао реко им је: не стажите злата, ни сребра, ни мједи при пољстѣхъ вашихъ (Мат. 10, 9.) У сиромашном друштву ученика христових он је био економ, но економ непоштен, јер је често крао од општег имања. И при таким околностима страст за неправедном тековином све је више и више расла у његовој души, и пре нег што ће издати свог го-

1) 30 Сребрника чине около 15 рубаља сребра.

сподара, та је се страст показала на њему у најгнуснијем виду. Једанпут Марија сестра Лазарева, помаже ноге Исусове чистим драгоценим миром. Но Јуди се није допао такав израз Маријине љубави према господу и узев на себе вид човека који се највише брине о сиротињи, рекне: „зашто се то неби миро продало за 300 динари κ) који би се имали поделити сиротињи?“ (Јоан 12, 2 — 6) По мњењу еванђелиста, Јуда је ово реко не зато, што се заиста бринуо за сиротињу, но зато, што је мислио да од новаца, који се добију за миро, украде неколико за себе. И Јуда, који је толико грамзиво за имањем, који је сва сретства употребљавао, да своју страст задовољи, поста њена жртва — удави се.

Како се често мора, особито данас, када се сви старају, да своје стање побољшају, негледајући свагда строго на дозвољена за то сретства, како се — велимо — често мора да спомињу речи Христа Спаситеља: чувајте се од неправедне тековине, јер живот човечи независан од многог имања.“ (Лук. 12, — 15.)

А и к чему може послужити неправедни сувишак? Кад онима, који са мирном савешћу уживају своје имање, по речма апостола, прети опасност: *да не упадну у замке, и у многе луде и штетљиве жеље, које уваљују човека у пропаст и погивину*“ л), онда, к чему служи имање, које је с крађом стечено, ако не душевној пропасти и породичном обезбашћењу. Нека би се допов и сакрио од суда људског, али зато видимо како га и на земљи казни правосудје божје, које или пусти болест на њега или на жену, или на децу те им одузме живот пре времена, или му пропадне стока, или му што год изгори, и други подобни губитак несреће страшно поражавају допова. И тако он кроз кратко време изгуби и оно, што је с правдом стекао.

κ) динар чини околу 4 гроша

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Споменућемо овде два случаја из св. писма старог и новог завета, који јасно показују, како је врло штетна крађа, и каквој је казни суд божји подвргавао крађивце.

После чудног освојења града Јерихона, Бог заповеди израљцима да сав плен — злато, сребро, бакар, и гвозђе однесу уз сокровишта Господне, но неки Ахар украде један део од тога плења. Господ због кривице једног човека *разгњеви се* на све израљце зато, што се је у избраном народу нашао такав преступник. Израљци незнајући шта је Ахар учинио, пођу на други град, да га освоје, но Господ умало што их није све предао у руке непријатељима. Сви се израљци збуне, а вођ њихов Исус Навин од ужаса, због неочекиване несреће, разре на себи хаљине, поспе главу прашином, заједно са старешинама падне на колена пред ковчегом завета, и молили су се Богу до самог мрака. Господ сад открије израљцима узрок, због кога су се лишили његове чудне помоћи, који се и састајао у томе што је један међу њима постао крађивац, зато их научи, како ће по коцки пронаћи крађивца и шта ће с њим радити. Када су га пронашли и он признао своју кривицу, тада Исус Навин рекне му: Да потребитз та Господ акоже и днесз и повиша его каменіемз весь Израиль и сожгоша все его имѣніе огнемз и наметаша на немз громаду каменіа велику и преста Господ ѿ ярости гнѣва своего. *п.)*

У равној мери страхан је и овај други случај у прва времена хришћанства, када је у верујући било *све опште* и у ксѣхз вѣ сердце и дѣшá једино, ту праву свезу љубави дрзнуо је раскинути неки Ананија са својом женом Сапфиром. Он желећи ступити у друштво хришћана, прода своје имање, и новце, које је за њега добио положи у ошту касу која је била код апостола, но неки део од њих затаји, а тим је преступио ону заповед, која забрањује кра-

п) Исус Навин 7, 25 — 26.

*

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

сти; будући су по закону љубави, која је сједињавала прве хришћане, ти новци припадали свима верујућим. Зато апостол Петар укори Ананију, и он одма падне на земљу мртав. Тек што су млађи Ананију саранили док ето ти његове жене, која ништа није знала шта се је догодило с њеним мужем. Петар је запита: „Зар сте ви доиста за оволико новаца продали имање?“ „Доиста за толико“ одговори Сапфира, и тек што је Петар почне изобличавати, а са учесница у крађи стропшта се пред апостола и издане. *р)* Ето како Господ казни преступнике његове заповеди, која проистиче из љубави према ближњем и која мора служити за основ друштвеном благостању и сигурности! Ми не говоримо овде о оним лоповима у који је савест дотле помрачена, да не само што без икаквог страха краду имање од ближњег, него га шта више хладнокрвно и самог живота лишавају. Но суд божји скорим ће по заслуги казнити подобне зликовце. А међу тим ниједан од крадљиваца не може казати, да се никад неће решити на убиство, јер је прелазак из једног преступа у други врло близак и лак!

У осталом, ову заповед ненарушава само онај, који као лопов краде туђе. Има још један вид крађе, који по изгледу није тако груб, али је ипак веома штодљив за ближњег, тој крађи подвргавају се и богати људи, који се још уважавају у друштву. Узимати од дужника велики интерес, ствари много јефтиније, него што вреде користећи се или незнањем продавца или ако се он наводи у нужди а притом у завистности од купца, продавати хрђаву робу (еснап) место добре, добијати подпуну плату за рад пола свршен или недоплатити за посао добро израђен; све ово и подобно догађа се често међу нама, и на жалост, све се по сматра за врло обично; а судећи по самом делу сваки ће по својој савести признати да је и то крађа која је про-

р) Дјејан 5, — 1 10.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тивна Богу и коју људи строго осуђују. Употребљавати криву меру, протурати лажљив новац, место правог, издавати се за болног и да би не радећи живио од милостиње, прогласити се за банкрота само да дугове неплати, или исплатити за 20 гроша половину или четврт, подизати неправедну парницу за извесну корист, за мито узвишавати недовољне или куповати себи достојанства (чинове) — а зар све то није крађа, која је врло штетљива за друштво? Ми смо дужни, по речима апостолским, *бити један према другоме благи, милостиви, братољубиви, дружељубиви, праштајући један другоме, невраћајући зло, ни увреду за увреду с,*) а количество (узимање интереса) неби требало ни да се чује међу хришћанима: потоне што је сваки интереснија и долопокло-ник па и неће имати (места) дијела у царству Христа Бога т)

У животопису преподобног Василија Новог (26 Марта) говори се да и затаивање нађене ствари без икаквог користољубља, сматра се за крађу, која је велики грех и који не остаје без казни. Неки Григорије (биограф преподобног Василија) нађе у гостионици, гди је ноћио врло скупочен појас. Сутра дан запита домаћица слуге: да ли није који од њих нашао какав појас? Григорије међу тим представи себи: да је онај, који је тај појас изгубио богат, па зато науми да појас прода и добивене за њега новце подели сиротињи за спасење онога душе, који је тај појас изгубио. По изгледу за таку малу доброту и безкорисну цел, зашто неби човек и притајао оно што је нашо? Григорије тако и учини, но на њему се скоро испуне речи Спаситељеве: *Взвнже мѣрѣ мѣритѣ, возмѣритса кмз. ф)* Григорије изгуби исти таки појас са повеликом сумом новаца, коју је понео за путни трошак. И где, кад је Григорије јадиковао за својим губитком, јави му се преподобни Василије са разбије-

с) У ефес 4, 32, I. Петров. 3, 8 — —

т) У ф. 5, 3 — 6

ф) Мат. 9, 2,

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

ним лонцем (сљедоватално који није био ни зашта) и рекне му: „ако ко и овакав лонац украде наплати ће му се четверодупло, или у овом или у будућем животу; ако је овакав допов украо богатог, одузеће му се четирипута више него што он (лонац) вреди од богатства, а ако је сироматрпиче четири пута веће муке у вечности.“ Григорије на то слободно одговори, да он нигда ништа није украо. „Како да ниси украо рекне преподобни када си притаио појас гостионичарове кћери?“ „Да оче, али ја нисам украо, него сам нашао.“ — „Знај дакле“ заврши преподобни, да онај, који нађе туђу ствар, па не јави о њој коме треба и неврати је: осуђује се као допов, и ти си требао нађену ствар дати ономе чија је, но ти то ниси учинио, па зато си и изгубио четири пута више, него што она ствар вреди. Чувај се дакле да неiskusиш што-год још горе.“

Крађа је порок тим више опасна, што се врло тешко искорењава. Онај, који је навикао красти краде и оно, што би лако и без крађе могло имати: или да замоли или просто да заиште: он краде не зато, што га нужда приморава, но просто зато, што има вољу да краде.

Отац Данило прича, да кад је отац Арсеније живио у пустињи, био је тамо један монах, који је крао од старца котарице. Отац Арсеније узме га код себе у ћелију, желећи га поправити и старце од њега успокојити. Говорено је монаху: ишти шта год оћеш, јаћу ти све дати, само немој красти. Давао му је новаца, хаљина, и свега што му је нужно било. Но „што је дикла навикла“ тако и овај монах, чим је отишао од оца Арсенија, опет је почео красти. Најпосле старци видећи да се он није оставио крађе отерају га. Они су говорили: „ако се нађе брат, који страда од други слабости душевни, таквог треба трпити; но ако он буде крадљивац, мора се терати, јер не само што губи своју душу, него и све оне узнемирује који с њим жи-

ве“ x) У беседама оца Доротеја има једна прича о једном калуђеру, која јасно казује како је врло тешко надвладати страст над крађом, када се осили. Једанпут вели преподобни Доротеј, дође к мени један од „братіе“ и рекне ми: „опрости ми оче и моли се за мене, јер ја крадем“. Ја га онда запитам: „зашто? да ниси гладан?“ Он ми одговори: „јесте, мени је мало за општом трапезом јела, а не могу да просим. „Зашто,“ реко му, „неодеш и некажеш о томе игуману?“ „Стидим се“ одговори ми. „Оћеш ли реко му да ја одем и да му кажем?“ „Оћу“ одговори он. И ја онда отидем и приповедим игуману све о њему. Игуман ми рече: „буди тако добар и постарај се о њему како знаш.“ Тада ја пред њим кажем економу: „што-год овај брат заиште од тебе подај му и ништа му немој одказивати“.... После неколико дана тај исти брат дође и рекне ми: „опрости оче, ја сам на ново почео красти.“ „Зашто,“ одговорим му „ваљда ти економ није дао што си хтео!“ Јесте оче“ одговори ми; „он ми даје, што-год хоћу, али ја се стидим од њега.“ „Па ти се онда и мене стидиш? реко му. „Не“ одговори он. Тада му ја рекнем: „кад је тако одсад долази од мене и ишти шта хоћеш, само немој красти.“ И он је после тога долазио и искао од мене шта је желио, и ја сам му жеље испуњавао. Но после неколико дана он опет почне красти и дође с тугом и рекне ми: „ето, ја опет крадем.“ „Зашто, брате мој;“ запитам га, „зар ти ја не дајем, што заиштеш?“ „опрости ми,“ одговори, „и сам неznam зашто, но тако просто крадем:“ „Кажи ми право, шта радиш с оним што украдеш?“ Дајем магарцу,“ одговори ми. И заиста доказало се, да је тај брат сабир’о комаде од хљеба, финике, смокве, лук и уопште све што је налазио и што је било за јело. Од тога је једно метао лично под своју постељу, друго је остављао на другом месту, и напослетку не знајући на што ће га употребити, а видећи

x) Достопаи. Сказ. о. подвиз. св. отцев. Москва. 1848, год. стр. 79 — 96.

да се почело кварити, бацао га напоље или га је давао стоки. „Ето видите ли,“ говори у закључењу преподобни Доротеј до чега доводи човека страст, кад се претвори у навик. Видите ли, како је то достојно сажалења? Он је знао, да је ово зло; он је знао, да хрђаво ради па је жалио и плакао: али га је несрећника водила на то хрђава навика, која се зачала у њему од нерадње... Ако је ко окорео у греху, то се у његовој души образује зла навика, која га тако мучи, да ако се тај човек и зажели поправити, неможе се излечити од ње без велике помоћи, без многих молитава и многих суза, које би нам могле приклонити милосрђе христово.“ *ц)*

Но имали што што може човека предохранити од овог греха? Каквим средствима и убеђењма може човек надвладати наклоност крађи, кад се је ова већ уселила у његову душу?

1.) Пре свега постарајмо се, да према свакоме човеку ма ко он био, имамо јаку и постојану љубав, *која само нечини, но и не мисли зла.* *ч)* Љубимо све људе *не само речима и језиком но и делом и истином и засведочавајмо нашу љубав према њима.* *ш)* Та љубав побуди ће нас, да се истински бринемо о спокојству и неповређености права и имања ближњег, уколико то од нас зависи.

2.) Сваки од нас треба да је савршено задовољан својим стањем, и да незавиди благостању ближњег. Морамо бити убеђени да промис'о божји даје свакоме онолико, са којим се може и он и други користити. Обично ми мрзимо кад нам се жеље ограничавају и подхрањујемо у нама завист и користољубље, представљајући себи, да би ми кад би нам дано било богатство, које други имају, умели много боље с њим располагати, него они. Но врховни цар света зна колике су и какве су наше способности, па по томе и раздаје нам своје дарове.

ц) Поуч. оца Доротеја. Москва 1856 год. стр. 138. — 141.

ч) Кор. 8, 5. —

ш) I. Јован. 3, — 8.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

3). Сваки треба свима силама да развија, снажи, облагорођава у себи чувство части, чувство правде и законитости према другима. Јер што ниси рад да ти други чини, нечини ти другоме.“ То осећање правде сједињено са осећањем сопственог уважања, учиниће да строго уважаваш права ближњих и ни под којим предлогом, ни у каквом случају да не насрћеш на њихову сопственост. — Тада ће у твојим очима свако присвајање туђег имања бити дело противно, не само пред законом, но и стидно и ниско.

(Наставиће се.)

ПРЕД ПЛАТА

НА

ЈУГО-СЛАВЕНСКИ ЗАБАВНИК ВЕНАЦ-НАГРАДЕ

III. ГОДИНА.

„Календар овај за 1870-ту год. намеравам у колико је могуће раније издати, те да се тиме и наш читајући свет увери, да смо и ми у стању овакови издати, а да нечекамо докле нама са стране дође па тек онда да исти издајемо; с' тога овако рано и позивамо на предплату.

Да је Календар свакоме човеку без разлике стања и занимања потребан, о томе би излишно било даље говорити: тим' пре, што је он верни сапутник и пратноц свакога човека, и што он верно све дане записује и знамените догађаје тачно бележи. —

Овај ће украшен бити са сликом Књагиње Јулије Михаила М. Обреновића III., а садржаваће поред годишњи дана и назначенје места поштански и телеграфски станица, а поред овога и разне таксе канцелариске. Осем тога биће још у истој преко 50. народни тако звани женски песама. Једна приповетка о двојици другара, — једна песма оријентског народа. „Де море Кузман Корејман Целедин — белов капетан“ или обрана и заштита народа. Кратко описанје прелазака српске војске преко реке Нишаве на Сићеву више Ниша у Кара-Ђорђево време 1809. год. и напоследку кратко описанје манастира Жиче. — Штампана ће се на обичној осмини, но колико ће

печатани табака изнети, не може се напред одредити. Стаја ће за Србију 4. гроша чар. а за Ауст. 30. нов. без штемпларине и поштарине. Новац се напред полаже, али у Аустрији може се и на (per Nachname) послати; на десет комада да је се један.

Рок предплате до идуће св. Троице (дуова) а после овога нека г. г. Скупитељи епискове имена г. г. предплатника заједно с новцима на Милоша Милисављевића, штампарији Николе Стефановића у Београду послати изволе.

Овим позивајући свакога брата и родољуба, а особито моје познанике и пријатеље лепо молим, да би ме у издавању овога дела и ове године подпомоћи изволили.

9. Маја 1869. год.

у Београду.

Милош Милисављевић,

пензион. казнач. окр. Подринског.

Прилетба: Умољавају се г.г. скупитељи који се изван места поштански налазе, да последњу пошту и преко кога да им се календари пошљу назначити изволе, како би се свака неприлика избегла, а и они благовремено исте примити могли.

Н а з н а њ е.

Еснаф мејанџински у Обреновцу, руководећи се чувством побожности своје и благочинња црквенског, благоволио је подарити цркви својој у Обреновцу један бариак у вредности од 5.700 гр. чар.

Ово је исто учинио и еснаф Папуџински у Београду, подаривши цркви саборно-београдској бариак у вредности 9.000 гр. чар. Оба ова бариака грађевина су браће Протића из Београда, којима за особиту част служи то, што су умели потрефити и слике и украсе који одговара сразмерно цени ове дивне украсе црквенске.